

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

De zes instrumenten van de Omgevingswet

Omgevingsvisie

Programma

Decentrale regels

Gemeentelijk omgevingsplan

Provinciale omgevingsverordening

Waterschapsverordening

Algemene rijksregels

Omgevingsvergunning

Projectbesluit

EENVOUDIG BETER

De omgevingsvergunning in de Omgevingswet is de uitbouw en verbreding van de omgevingsvergunning uit de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Het gaat om een bundeling van vergunningstelsels met grotere wegingsruimte door gecoördineerde toetsing. Voor water gelden deels aparte afspraken omdat het functioneel bestuur van de waterschappen zijn eigen plaats heeft. Voor de omgevingsvergunning kan de initiatiefnemer volstaan met één aanvraag bij één loket en toestemming van één bevoegd gezag.

Uitgangspunt van de Omgevingswet is zoveel mogelijk te volstaan met het stellen van algemene rijksregels. Een vergunning is dus lang niet altijd nodig.

De omgevingsvergunning uit de Wabo bundelde al de vergunningen uit bouw, milieu, cultuurhistorie en ruimtelijke ordening. Vergunningen uit de domeinen water, ontgrondingen, rijkswaterstaatswerken, het spoor, de luchtvaart, archeologie en monumenten komen daar nu bij. Ook vergunningen rond beschermde gebieden en soorten en een aantal vergunningstelsels uit lokale verordeningen zullen worden toegevoegd.

Vergunning aanvragen

Een initiatiefnemer bepaalt zelf voor welke activiteiten hij wanneer een vergunning vraagt. Daarbij kan de aanvrager voor meerdere vergunningplichtige activiteiten tegelijk één aanvraag indienen of dit gefaseerd doen. Omdat veel van die activiteiten niet los van elkaar te realiseren zijn, werd eerder gekozen voor 'vereisten van onlosmakelijke samenhang'. Die regels werden in de praktijk als knellend en niet eenduidig ervaren. Met de verbreding van de omgevingsvergunning zou dat er niet beter op worden. Om deze redenen is het 'vereiste van onlosmakelijke samenhang' verdwenen in de Omgevingswet. De aanvrager wordt er daarmee nadrukkelijker zelf verantwoordelijk voor dat hij voor zijn plannen op het juiste moment over de juiste vergunningen beschikt.

Gefaseerd aanvragen van vergunningen komt vaak voor als het bouwen niet past in het bestemmingsplan. Het is voor een initiatiefnemer immers aantrekkelijk om eerst een besluit te krijgen over de vraag of hij op een bepaalde plaats met een bepaald doel mag bouwen, voordat toestemming voor de precieze uitwerking en vormgeving wordt aangevraagd. Met de Omgevingswet is dat mogelijk. Onder de Omgevingswet zullen welstandseisen niet langer als afzonderlijke toetsingsgrond voor bouwactiviteiten blijven bestaan. De welstandsregels worden integraal onderdeel van de regels bij het gemeentelijk omgevingsplan. De regels voor ruimtelijke kwaliteit en andere eisen aan uiterlijke kenmerken van een bouwwerk kunnen pas worden uitgewerkt bij de concrete bouw aanvraag.

Bevoegdheden

Afhankelijk van wiens verantwoordelijkheden aan de orde zijn, zullen burgemeester en wethouders, het dagelijks bestuur van het waterschap, gedeputeerde staten of een minister bevoegd zijn om de omgevingsvergunning te verlenen. De wet gaat uit van het subsidiariteitsbeginsel. De gemeente is bevoegd gezag, tenzij anders is bepaald. Dit wordt uitgewerkt bij AMvB.

Een aanvraag kan altijd bij het college van B&W worden ingediend. Als het bevoegd gezag elders ligt, geldt een doorzendplicht. De wet voorziet in flexibiliteit voor het bevoegd gezag om de verantwoordelijkheid over te dragen, mits het bestuursorgaan waaraan wordt overgedragen daarmee instemt. Hiermee ontstaat de flexibiliteit om de bevoegdheid neer te leggen bij het bestuursorgaan dat verantwoordelijk is voor de meest bepalende activiteit in het concrete geval. Eenmaal overgedragen blijft de verantwoordelijkheid ook daar. Dit vanwege de rechtszekerheid van de initiatiefnemer voor wie duidelijk moet zijn welk bestuursorgaan beslist op zijn aanvraag.

Winst

De winst van de omgevingsvergunning ligt vooral aan de kant van de initiatiefnemer. Hij kan voor zijn plan vaker volstaan met één aanvraag, bij één loket en krijgt zo veel mogelijk toestemming vanuit één bevoegd gezag. De initiatiefnemer houdt regie door te bepalen voor wat en wanneer hij een vergunning aanvraagt. Daarbij wordt hij geholpen met een gemeentelijk omgevingsplan en toetsingskaders waarin gekozen is voor eenduidige begrippen, waar dubbelingen zijn geschrapt en duidelijkheid bestaat over de doorwerking van omgevingswaarden. Omgevingsvergunningen met een belangrijke milieucomponent kennen niet meer de begrippen 'inrichting' en 'activiteit' als aangrijpingspunt, maar alleen nog 'activiteit'. Dat sluit beter aan bij wat volgens het bedrijfsleven een samenhangend geheel is en zorgt voor integratie van regels voor milieubelastende activiteiten.

Bevoegdheidsvraagstukken worden 'achter het loket' geregeld, waardoor de overheid zich met één gezicht aan burgers en bedrijfsleven presenteert. De initiatiefnemer krijgt meer regie met de mogelijkheid om eerst een vergunning voor een bepaald bouwwerk op een bepaalde plaats te vragen. Bij groen licht kan hij gaan voor een vergunning met gedetailleerde uitwerking en welstandseisen. Hierbij is het schrappen van 'vereisten van onlosmakelijkheid' een belangrijk element.

De verdere integratie van activiteiten in één omgevingsvergunning betekent ook winst voor de beslissruimte van bestuursorganen en voor de mogelijkheden om meer integrale afwegingen te maken. Per activiteit is steeds sprake van één afzonderlijk toetsingskader, maar de beslissruimte kan door gecoördineerde toetsing toenemen waarmee meer integraal kan worden afgewogen. Omgevingsvergunningen met een belangrijke milieucomponent, die straks alleen nog het begrip 'activiteit' kennen, maken het voor overheid en initiatiefnemer gemakkelijker om elkaar te vinden in een goede vergunning.

Voorbeeld

De omgevingsvergunning uit de Wabo bracht al veel vergunningen in de leefomgeving samen. Met het verbreden van de omgevingsvergunning wordt het nu ook gemakkelijker om één samenhangende vergunningprocedure te krijgen voor bijvoorbeeld een gebouw of golfbaan in de directe omgeving van het spoor of de snelweg. Als daarbij ook nog archeologische waarden in het geding zijn, kan straks ook dat belang samenhangend worden meegewogen in de omgevingsvergunning.